

či jejich ať singulárních či univerzálních sukcessorů a dojde k němu nejen souhlasným projevem vůle stran, ale za okolností v jeho nedostatku i rozsudkem (na př. s ohledem na §§ 878, 1447 o. z. o., pak-li osoba, na jejíž podpis vklad byl vinkulován, zatím zemřela, a peněžní ústav bez příslušného podpisu výplatu vkladu odpírá), nikoliv však usnesením pozůstalostního soudu, jež nemůže ve věci zániku zůstavitelova závazku nahražovati po způsobu rozsudku nedostávající se souhlas druhé smluvní strany.

Takovéto příkazy pozůstalostních soudů, neopřené o zjištění věřitelské legitimace zůstavitelovy a tím i dědicovy, jsou tedy nezákonné (srov. anal. Vážný 12.352!) s ohledem na shora citované předpisy, ale jsou i zmatečné, neboť ani nespádají do pozůstalostního řízení (srov. horější výklad o rozsahu pozůstalostního řízení!), ani není jiným zákonným předpisem ve smyslu § 1 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. stanoveno, aby cestou nesporného řízení pozůstalostní soud zjišťoval věřitelskou legitimaci dědiců k pozůstalostním vinkulovaným knížkám vkladním a aby vyslovoval povinnost peněžního ústavu k výplatě vkladní knížky bez ohledu na heslo či jinou vinkulaci vkladu za současného zrušení vinkulace.

II. Tyto příkazy však jsou vzdor tomu vykonatelné podle § 50 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.; leč co do takovýchto příkazů pozůstalostních soudů jsou postižené peněžní ústavy účastníkem (§ 6 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.) řízení, a jest jejich věcí, aby rekurse domáhaly se nápravy, nebo aby provedly podle § 1425 o. z. o. soudní deposici. Neučiní-li tak, nabude i takovýto příkaz právní moci, což s ohledem na předpis § 42 IV. j. n. jest pro postižený ústav tím tíživější, že v případě výplaty vin-

kulovaného vkladu bez ohledu na heslo či jiný vinkulační způsob, provedené neoprávněné osobě, zůstává ústav zavázán věřiteli, oprávněnému z dotyčné vinkulované vkladní knížky.

III. Jest tedy na dědicích a nikoliv na pozůstalostním soudu (srov. anal. Vážný 15.385, 12.352!) — neboť pozůstalostnímu soudu ne náleží, aby zasahoval v zájmu dědiců do právního poměru, založeného vinkulací vkladní knížky — aby v případě, že neznají hesla, vynutili na odpírajícím peněžním ústavu výplatu vkladu; to však lze dosíci jen cestou sporu, v němž prokáží (srov. Vážný 16.136!) věřitelskou legitimaci zůstavitelovu a tím i svoji k vinkulovanému vkladu, neboť zapomenutí nebo jinaká neznalost hesla přece není eo ipso spojena se zánikem věřitelského práva k vinkulovanému vkladu.

V dalším stačí odkázati na podrobnosti shora citovaného a výstižného pojednání Dra O. Hanny.

Jan Pochobradský.

Rozsudek nejvyššího soudu o rušení rozhlasového poslechu.

Slovenským rozsudkem nejvyššího soudu z 3. února 1938, č. j. Rv IV 419/37*) byla řešena složitá otázka ochrany rozhlasového poslechu proti rušení, jež má příčinu v různých elektrických přístrojích v okolí. V tomto rozsudku šlo o rušenou držbu, které se dopustil žalovaný tím, že rušil žalobce v »držbě radiového poslechu« a o »zdržení se dalšího rušení radiového poslechu žalobce s tím, že neučiní-li tak žalovaný do 15 dnů, je žalobce oprávněn elektromotor žalovaného, používaný ke světelné reklamě, opatřiti vhodným tlumičem

*) Otištěným ve výtahu v Soudcovských listech, 1938, str. 131 a n., viz též Všehrd, 1938, str. 290 a n. Pozn. red.

na svůj náklad, což má žalovaný trpěti pod exekucí«. V denním tisku byl rozsudek poněkud nekriticky komentován a hodnocen jako radikální směrnice ve prospěch posluchačů rozhlasu. Omezující se na poukaz na důvody tohoto rozsudku, musíme konstatovati, že rozsudek nelze hodnotiti z tohoto širokého hlediska, neboť řeší skutečně jen určitý, různými okolnostmi velmi specifický případ, takže vyvozovati analogie rázu všeobecného z tohoto rozsudku rozhodně nelze. Specifikum tohoto případu, vedle jiných okolností, je na př. skutečnost, že žalobce, v poslechu rušený, i ve sporu zůstal ochoten na svůj náklad opatřiti tlumič (v ceně 400—600 Kč) na rušící přístroj žalovaného. Nebýti této ochoty, sotva by bylo možno odsouditi žalovaného k tomu, aby připojení tlumiče nákladem žalobcovým opatřeného trpěl na svém přístroji.

Zůstává také nevyřešeno, mohl-li by žalobce podle rozsudku výkon exekuce této opakovati, když by se tlumič opotřeboval nebo bez zavinění žalovaného poškodil. Sporná je také otázka, do jaké míry může žalobce voliti mezi levnějšími, resp. horšími nebo lepšími a tedy i dražšími tlumiči, neboť kvalita tlumiče má význam pro spotřebu proudu a ovšem i pro bezpečnost tlumičem opatřeného přístroje i osob v jeho blízkosti (podle toho, jaký přístroj má býti tlumen).

Je také otázkou, pokud by ten který rušený posluchač rozhlasu byl ochoten zajistiti si na svůj náklad touto cestou nerušený poslech, kdyby byl rušen několika rušiteli.

Dlužno ještě upozorniti, že rozsudek nejvyššího soudu č. 1317 »Úradné sbierky rozhodnutí nejv. soudu pro Slovensko a Podkarpatskou Rus« týkal se zubolékařského přístroje a nejvyšší soud tehdy vyslovil názor, že pro ochranu proti ruše-

ní rozhlasového poslechu není v našem právním řádě opory.

Z cit. rozsudku nejv. soudu uvádíme:

»Nejvyšší soud, odsuzující část rozsudku upravil tak, že žalovanému ukládá, aby se zdržoval dalšího rušení držby radiového poslechu žalobce. Neučiní-li tak žalovaný do 15 dnů, je žalobce oprávněný elektromotor žalovaného používaný ke světelné reklamě opatřiti vhodným tlumičem na svůj náklad, což žalovaný má trpěti pod exekucí.

V důvodech se uvádí:

Podle bezvadně zjištěného skutkového stavu dal žalovaný u vchodu svého hotelu umístiti reklamní tabuli opatřenou různobarevnými žárovkami, které jenom zvláštním přerušovačem postupně jsou rozsvěcovány. Přerušovač sestává z malého elektromotoru s kolektorem, který jiskřením kartáčů způsobuje rušení poslechu rozhlasu u žalobce tak silně, že vůbec znemožňuje jakýkoliv poslech, ježto přehluší i poslech těch nejsilnějších (případně nejbližších vysílacích stanic), slabší (vzdálenější) stanice nelze ani vyladiti, ačkoliv jinak přístroj žalobcův je dostatečně selektivní.

Vadu tuto nelze odstraniti nějakým zařízením u přístroje žalobcova, naproti tomu možno rušení zabrániti, i když je motor žalovaného v činnosti, namontováním speciálního tlumiče u rušícího přístroje, tlumič je poměrně levný (400.— až 600.— Kč) a nemá vlivu ani na spolehlivost přístroje ani na spotřebu elektrického proudu. Jinak toto rušení ohrožuje i žalobcův přijímací přístroj, neboť může jím přímo býti poškozen reproduktor, výstupní transformátor a kondensátor.

Nesporné je dále, že žalobce žádal žalovaného před podáním žaloby několikrát, aby opatřil dotyčný elektromotor tlumičem, což se tento zdráhal učiniti, udávaje, že k tomu není povinen. Žalobce chtěl tak učiniti na svůj náklad, ale i to žalovaný odmítl.

Obrana žalovaného omezuje se v podstatě na tvrzení, že není žádného právního předpisu, který by ho omezoval ve výkoně jeho práva nakládati vlastní věci, jak to žalobce žádá a dokládá svoje stanovisko rozhodnutím N. s. uveřejněným pod č. 1317 Úr. sb.

V podstatě správně nižší soudy uznaly, že obrana žalovaného v souzeném případě neobstojí.

Jde tu o střetnutí právních zájmů obou stran, které má soud rozhodnouti podle platného zákona.

Žalobce, jak je nesporné, je oprávněný obchodník radiovémi přístroji. Má tudíž

úřední povolení zmíněné v § 1 zákona ze dne 23. prosince 1923, č. 9/1924 Sb. z. a n.

Povolení (resp. radiokoncese), má rozhodující význam pro soukromé právo žalobce, neboť bez toho byla by i sama držba radiopřístroje zákonem zakázána a bylo by třeba jakoukoliv ochranu neoprávněnému držiteli odeprít.

Z vyloženého stavu věci plyne tedy, že žalobce je oprávněný dovolávat se soudní ochrany svého práva na nerušený poslech radia, ať už tak činí s hlediska obchodníka nebo prostého posluchače, který si radiový přijímač jen k účelu poslechu opatřil.

Nemožno tu přehlížeti stále rostoucí rozmach radiového rozhlasu, jeho důležitost kulturní pro veřejnost, zájem státu pro účely výchovné a propagační, ani právní citění, tak značné a významné složky občanstva, kterou tvoří radiovní posluchači a které si přímo vynucuje úpravu soudní ochrany. Tomuto právnímu citění přizpůsobili se i výrobce elektromotorických přístrojů, když, jak plyne z Předpisů elektrotechnického svazu československého (ESČ), str. 301 z roku 1936 sami opatřují nové přístroje zařízením s ochranou rozhlasu před rušením. Poslech rozhlasu přestal být soukromou zábavou jednotlivců, ale stal se denní potřebou kulturního života a proto zájem posluchače na nerušeném poslechu musí být při nejmenším považován za rovnocenný zájmu vlastníka elektromotoru, který působí rušení poslechu.

Tento by se mohl odvolávat na pojmově neobmezenou svobodu svého vlastnictví jen tehdy, kdyby se nedalo zabránit rušení při účelném vykonávání práva buď vůbec nebo jen s nepoměrnými oběťmi, nebo kdyby držitel rušeného radiopřístroje sám mohl si učiniti nápravu ve vlastní sféře.

V souzeném případě není dán ani jeden z těchto předpokladů. Žalobce nemůže si sám pomoci, naproti tomu žalovaný podle žádosti žalobce má jen trpěti přimontování tlumiče na náklad žalobce k elektromotoru — může odpomoci rušení poslechu bez jakékoliv hmotné oběti z vlastní strany. Není ovšem speciální předpis, který by ho výslovně k tomu zavazoval. Ale už platné právo obsahuje všeobecné zásady, ze kterých třeba odvoditi pro tento případ takovou povinnost.

Tu třeba poukázat na zadní ustanovení § 364, odst. 1, § 1295, odst. 2 obč. zák., kteréžto právní zásady platí i podle zvykového práva na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Kdo užije svého práva v mezích právních (srov. § 1305 ob. z. obč.) neodpovídá ovšem za újmu, která z toho vzejde jinému, ale i výkon práva zavazuje k náhradě škody, bylo-li poškození jiného

patrně účelem tohoto výkonu, tedy i tenkrát, když ten, kdo právo vykonává, je si vědom toho, že druhému způsobuje zbytečnou škodu, které možno se vyhnouti poměrně nepatrnou obětí — jinak jde o šikanosní využití práva — což odporuje dobrým mravům a je proto nepřipustné. V tomto smyslu je třeba rozuměti právní zásadě § 364, odst. 1 Osp., že vlastnické právo lze vůbec vykonávat jen potud, pokud se jím nesahá v práva třetí osoby. Aplikující tyto zásady právní na souzený případ shledáme, že žalovaný nevykonával svoje vlastnické právo v mezích právních, když byl upozorněn žalobcem, že ruší jeho radiový poslech ve značné míře, ba že mu tento poslech úplně znemožňuje. Při prostém uvážení věci si musil toho být vědom, že tomuto rušení dá se zabránit jen s jeho strany. Žalobce byl a je ochoten pořídit tlumič na svůj náklad.

Odmítaje jakoukoliv nápravu, jednal žalovaný už bezprávně.

Protože je zjištěno, že žalobce používá radiopřístroje k předvádění zákazníkům, tedy i k poslechu radiovému a že přístrojů užíval tak dříve, než-li si žalovaný opatřil světelnou reklamu způsobující rušení, má žalobce nárok na svou ochranu před dalším rušením už podle právních zásad o reposici — nechť už žaloba směřuje na ochranu držby práva nebo držby věci hmotné (radiopřijímače), neboť i radiový poslech žalobcův byl původně prostý tohoto rušení, které mu způsobuje nyní přístroj žalovaného, tlumičem nechráněný.

Podle vyloženého stavu věci žalobce mohl se omeziti na žádost, aby žalovanému bylo zakázáno rušiti ho způsobem v žalobě uvedeným. Věcí žalovaného by bylo, aby sám našel způsob, kterým by rušení zabránil.

Návrhem, aby žalovanému bylo uloženo trpěti »odstranění tohoto rušivého zákazu přimontováním tlumiče na náklad žalující strany«, žádá žalobce v podstatě méně. Přesto je právem žalovaného, aby především on sám rozhodl, jak má být rušení zabráněno. Proto dovolací soud změnil částečně rozhodnutí nižších stolic — které je v koncepci obou nároků poněkud neurčité — tak, že trpění, aby se rušení odstranilo přimontováním tlumiče na náklad žalobcův, určil jako sankci pro ten případ, kdyby žalovaný do rozsudečné lhůty sám dalšímu rušení nezabránil.

Jinak toto opatření je účelné, vyhovuje zájmům obou stran, tedy i zásadě ekvity a nemůže být považováno za nezákonný zákrok do vlastnické sféry žalovaného.

Je-li podle vyložených norem dána ochrana radiového poslechu, není třeba, aby byla hledána analogie podle jiných právních ustanovení, na př. o obraně před

imissí (§ 364, odst. 2 ob. zák. obč.), kterou ovšem má jen vlastník pozemku.

Pokud jde o rozhodnutí N. s. č. 1317 Úr. sb., je potřebné zdůrazniti, že dnešní rozhodnutí přiléhá ke skutkovému stavu, jaký byl konkrétně zjištěn, neboť nemožno předvídati všechny jiné variace rušení rozhlasu elektrickými přístroji a z toho snad se podávající nutnost jiného řešení.«

Jiří Hora.

Různost otcovství dvojčat.

Případ paternitní žaloby dvojčat různého pohlaví, o němž jsme svého času referovali,*) prošel nyní všemi soudními instancemi. Opakujeme stručně, že soud první stolice žalobu zamítl, když zkouškou krve bylo zjištěno, že otcovství žalovaného k hochovi nelze vyloučiti, kdežto u děvčete lze je s určitostí vyloučiti. Teorie o naprosté spolehlivosti zkoušky krve, kterou hájí i nejvyšší soud (8659, 14.518, 14.807, 15.767, 16.409 sb. n. s.) byla v tomto sporu podrobena zatěžkáci zkoušce. Po podání posudku soudním lékařem byl znalecký důkaz opakován, a to odbornými lékaři serologického ústavu, za použití cizozemského sera — se stejným výsledkem. Poněvadž posudky znalců odporovaly přísežné výpovědi matky dětí, která tvrdila, že v kritické době jen se žalovaným souložila, byla žaloba i druhou a třetí instancí zamítnuta. Znalci prof. dr. Ivan Honl a doc. dr. Frant. Patočka podali posudek, že dvojčata pocházejí ze dvou současně oplozených vajíček, o čemž svědčí také jejich různé pohlaví. Vyvíjí-li se dvojčata ze dvou vajíček, má ovšem podle lékařských zkušeností každý plod vlastní blány a vlastní lůžko. K příkazu odvolací instance zjišťoval soud okresní, aby dedukce znalců byly přezkoumány, jak se porod udál. Porodní asistentka tvrdila jako svědkyně, že šlo o jednovaječná dvojčata, což vyplývá z toho, že praskl toliko jeden

měchýř a vyšlo toliko jedno lůžko. Znalec MUDr. Emil Zikmund, profesor Karlovy university v Praze, odmítl správnost a spolehlivost této výpovědi, ježto údaj porodní asistentky o blanách vaječných a placentě je v naprostém rozporu s vědeckým stanoviskem porodnictví, že jestliže děti jsou různého pohlaví, pak vždy jde o dvouvaječná dvojčata. Poukázal na to, že podnes platí these Kussmaulova, že theoreticky je možné, aby spermatem jednoho muže bylo oplozeno jedno vajíčko a spermatem druhého muže druhé, kdyby žena krátce za sebou se dvěma muži souložila; pro člověka však přetěhotnění (superfoekundace) nebylo dosud přesvědčivě prokázáno (Schultze, Bumm, Hoehne atd.). Z tohoto posudku vyvozoval soud, že dvojčata musí pocházeti od téhož otce, takže žalovaný, nemůže-li býti otcem nezletilého děvčete, nemůže býti ani otcem nezletilého hochá.

Zmínky zasluhuje ještě, že žalující strana v tomto sporu tvrdila, že lze i cestou daktyloskopickou zjistiti, zdali dítě pochází od určitého otce. Navrhla, aby byl vyžádán posudek od příslušného oddělení policejního ředitelství v Praze. Toto sdělilo však k dotazu soudu, že mu o zjišťování otcovství pomocí daktyloskopie není nic známo. Své tvrzení, že podobné zkoušky byly již s úspěchem provedeny, žalující strana ničím nedoložila.

Frydrych.

Přípustnost dovolání proti shodným rozsudkům nižších stolic při nízkém punktu.

Ustanovení o přípustnosti dovolání proti shodným rozsudkům nižších stolic obsahuje § 502, odst. 3 c. ř. s. (čl. I., č. 2 zákona č. 251/1934 Sb. z. a n., prodloužený zákonem č. 314/1936 Sb. z. a n. až do další zákonné úpravy), jenž zní: »Proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu není přípustné dovo-

*) Viz »Právní praxe«, roč. I., str. 39.